

Betreft: zorgpunten gaswinning Eesveen e.o., **een oproep**

Aan

de gemeenteraden en colleges van B&W van de gemeenten Steenwijkerland, Westerveld en Weststellingwerf, het Waterschap Drents Overijsselse Delta, van Economische Zaken en Klimaat. Milieufederatie ZW Drenthe, de Maatschappij van Weldadigheid, de Provincie Drenthe en Vermillion.

Dwingeloo, 24 juni '26

Beste mensen,

Dit jaar neemt het ministerie van Economische Zaken en Klimaat nog een beslissing over de gaswinning Eesveen e.o. Helaas is aardgas nog nodig nu de energievoorziening in Nederland onder druk staat.

Velen in onze regio maken zich zorgen over de winning van aardgas in ZW Drenthe, NW Overijssel en ZW Friesland. Daar worden tal van rechtszaken over gevoerd. In de publiciteit daarover worden diverse punten genoemd die de bevolking kunnen verontrusten. Punten die daarbij genoemd worden zijn onder andere: aardbevingen, technische schade en ongelukken, bodemdaling, grondwaterdaling, vermindering waterberging, verdroging Nationaal Park Drents Friese Wold, kans op schade aan het Werelderfgoed Mij van Weldadigheid, veenoxidatie etc.

Het doel van deze brief is om de **echte** gevaarpunten te duiden en zaken die niet spelen en/of minder relevant zijn te benoemen. Dan kunnen alle partijen zich richten op de werkelijke gevaren en problemen en kunnen zo iets betekenen voor de bevolking. De mist moet optrekken.

Hieronder **de punten 1 en 2** die m.i. **alle aandacht** verdienen en vervolgens de punten die m.i. niet bedreigend zijn of zelfs een positief effect kunnen hebben.

1. Aardbevingen.

In de aanvraag voor een aanvullende vergunning voor gaswinning in Noordwolde e.o. in 2018 is in de procedure een kans van 43% op een aardbeving met een kracht van 2,5 (schaal Richter) genoemd.

Voor oudere bebouwing is dat al een bedreiging. Zie in dit verband de aardbeving bij de Hoeve in 2009.

Daar was een aardbeving van 2,8 op de schaal van Richter. Het is mijn overtuiging dat daar zeker in 2 gevallen schade is ontstaan bij die oudere woningen. Schadeclaims zijn echter afgewezen omdat het niet was te bewijzen en omdat het om slecht gefundeerde woningen ging. Ik ben ervan overtuigd dat de beving (een trigger) in dit geval de reeds aanwezige schade in grote mate heeft verergerd.

Het is noodzakelijk om voor het begin van de gaswinning de staat van de gebouwen vast te leggen, op een wijze die door alle partijen wordt aanvaard. Regelmatige monitoring is daarna noodzakelijk.

Daarbij is speciale aandacht voor de vele monumentale gebouwen geboden.

2. Technische schade, ongelukken en overlast.

In technische zin zullen er altijd fouten worden gemaakt en kunnen er ongelukken gebeuren. Het blijft tenslotte mensenwerk. Denk daarbij bijv. aan de spuiters van het Haantje en Schoonebeek. In dat laatste geval ging het om oliewinning. De aardbeving bij de Hoeve is mogelijk veroorzaakt door de injectie van afvalwater. Het gaat daarbij om heel hoge drukken, zowel bij de winning als bij de afvalwaterinjectie.

De injectie van afvalwater bij Eesveen is een punt van grote zorg.

Een correcte vergunningverlening, goed toezicht en handhaving door de overheid is noodzakelijk.

1.

De volgende zorgpunten zijn m.i. niet bedreigend, dan wel niet relevant of zelfs positief.

3. Bodemdaling.

Laten we kijken naar de locatie Wapse-Diever met een bodemdaling van 6 cm. De contouren vertonen doorgaans een regelmatig patroon.

Het veld Wapse-Diever heeft een ovale vorm van ongeveer 3 X 7 km en een oppervlakte ca. 16 km².

De bodem daalt ca. 5 mm per jaar. De gebouwen zakken mee. Er zijn dalingsverschillen in de vorm van een kom. Bij de verschillen gaat het om slechts enkele millimeters over de totale periode bij een gebouw van bijv. 20 m lengte. Dit mag voor een gebouw geen probleem zijn. Bij nieuwbouw mag je blij zijn als de zettingsverschillen kleiner zijn dan enige millimeters.

4. Peil grondwater.

Er zijn 2 uiterste situaties denkbaar (en uiteraard mengvormen in de overgang van die 2 gebieden).

Door de beide uitersten te gaan bekijken ontstaat er een duidelijk beeld. De waarheid zal er voor veel gevallen tussenin liggen.

Situatie 1. Het waterschap kan hier volledig het peil beheersen, bijv. het landbouwgebied.

Door voldoende stuwen en waterinlaten c.a. is dat mogelijk. Als de bodem daalt dan dalen de stuwen mee. Er verandert niets, behalve dan dat de N.A.P schalen moeten worden aangepast.

Situatie 2. Hier heeft het waterschap geen enkel invloed, bijv. in het hart van het NP het Drents Friese Wold.

Hier is sprake van een volledig natuurlijke situatie waarbij de bodem daalt.

De hoogte van het grondwater wordt bepaald door tal van factoren: de neerslag (ca. 80 cm per jaar), de afstroming via het oppervlaktewater, in zijgen in de grond (naar de diepere watervoerende lagen), zijdelings wegstromen door de grond, kwel en de doorlatendheid van de grond.

In de zomer is er neerslag te kort en in de winter is er een overschot. Er zijn grote fluctuaties.

Kwel is er in het geval Diever naar de Vledder Aa. Op dit moment worden daar werken uitgevoerd om in het stroomdal het waterpeil te verhogen. Daardoor wordt de kwel minder. De hoogte van het grondwater in het Nationale Park Drents Friese Wold hoger.

Al die factoren zorgen voor een zeer dynamisch proces van grondwater bewegingen. Zie in dit verband de grote schommelingen van de waterstand op de Brink in Doldersum in de periode 1970 – 2000 (peilbuis B16F 0110). De bandbreedte van de schommelingen van het grondwaterpeil is daar ruim een meter. *)

Door dit dynamische proces is er een tendens naar herstel van het oude grondwaterpeil.

Kijk maar eens naar een bouwput waar de bronbemaling stopt: binnen afzienbare tijd is het grondwater weer op het oude niveau.

De grote “ondergrondse rivier” in de vorm van grote grove grindlagen op een diepte van 50 à 100 m speelt daarbij een belangrijke rol.

Dit water stroomt in ZW richting naar het IJsselmeer met een drukverschil van ca. 0,4 m per km.

Er is geen kans op extra verdroging, eerder vernatting door de relatieve verhoging van het grondwater ten opzichte van het maaiveld. Vernatting is positief voor het Nationale Park het Drents Friese Wold. Voor gebouwen is het geen probleem. Midden vorige eeuw stond het grondwater veel hoger.

5. Waterberging.

In Nederland hebben we een grote wateropgave. Er moet meer water worden vastgehouden. In situatie 1, hiervoor genoemd, blijft de waterberging volgens de definitie van het waterschap gelijk.

In situatie 2, hiervoor genoemd, neemt de waterberging in de grond af door de bodemdaling. Het peil van het water blijft t.o.v. het N.A.P. gelijk. Er is sprake van vernatting. Het oppervlakte open water (plassen en sloten) neemt toe, en daar mee de waterberging. Vernatting is positief voor het Nationaal Park.

6. Veenoxidatie.

De bodemdaling zou veenoxidatie veroorzaken. Dat is niet het geval. Het waterpeil blijft gelijk of wordt hoger.

Veenoxidatie wordt veroorzaakt door uitdroging. Het tegendeel is aan de orde, zie hiervoor.

7. Schade aan Werelderfgoed Frederiksoord ca. en aan Nationaal Park Drents Friese Wold.

Freriksoord heeft de dalingen van het grondwater gedurende de periode 2070 – 2000 goed doorstaan.

Het grondwater fluctueerde globaal tussen 1.50 m en 3.00 m +NAP. *)

Het peil daalde in die periode ongeveer met 30 cm. Op heel veel plaatsen zie je dalingen van het grondwater. Midden vorige eeuw stond het grondwater in Drenthe op veel plaatsen wel 1 à 1,50 meter hoger dan nu.

De gebouwen in de kolonie zouden gevoelig kunnen zijn voor aardbevingen, net zoals alle andere gebouwen, **zie punt 1.**

Het Drents Friese Wold zou baat kunnen hebben bij een bodemdaling (zie hiervoor, het wordt natter). In dat gebied, bijvoorbeeld bij Doldersum en Wapse komen vennen en plassen voor. De bodems van deze plassen dalen mee, waardoor de waterberging toe neemt.

Samenvatting.

Oproep aan alle betrokken partijen: zij zouden er goed aan doen **om punten 1 en 2 aan te pakken**, dit in het belang van de bevolking. Niet eerder gaan boren tot dat alles in de puntjes is geregeld. Als er meerdere vergunningen moeten komen dan zal de één op de ander moeten gaan wachten. Zo is er een duidelijke samenhang met het boren en de injectie van afvalwater. De punten 3 t/m 7 kunnen als niet bedreigend worden aangemerkt, dan wel als niet relevant of zelfs positief.

Opmerkingen en vragen graag per mail: 7991cw35@hetnet.nl.

Met een hartelijke groet,

(niet ondertekend, per mail verzonden)

Piet Oosterveld
Dwingeloo

*) bron: Grondwaterstanden in beeld, TNO